

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Inter.”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru România pe an 30 Lei; pentru America 2 1/2 dolari.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Insertiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inseraet ce să dau de mai multe-ori, să tac reduceri de taxă.

insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Dacă n'ar fi sărăcia...

»Dacă n'ar fi sărăcia pe capul Românului azi ar fi și el mai domn de cum e, n'ar apăsa pe umerii lui atâtea poveri, n'ar fi silit să muncească din greu ziulica întreagă, de dimineața până seara, iarnă și vară, avînd de hrană abia o cojiță de mălaiu, un bruş de mămăligă...

Dacă nu s'ar ținea sărăcia de Român, cum să ține scaiul de oaie, n'ar suna așa des doba la casa lui și i-ar bate mai rar executorul la ușe...

Pe la cîntălării și judecătorii nu l'ar mai îmbrînci tot hămeșitu de scriitoras.

Am vedea prin comunele noastre școli frumoase, biserică mare și mai puține crîjme, preotul satului n'ar fi silit să țină de coarnele plugului, am avea cu ce ne plăti învățătoru... Am fi și noi mai cu curaj, ne-am purta pe la alegeri altfel și n'am învățat pălăria în mână nainte la tot nădrăgaru străin de neamul nostru!

Dar suntem săraci, d-le, nime nu ne bagă în seamă, nu putem face nimic de capul nostru, căci toți îi dau ghiolduri din toate părțile.

Sărăcia ne face să fim slujii tuturor, sărăcia ne ține mâinile încătușate, ea e vina la toate relele ce trebuie să îndurăm noi Românii de peste munți.

Sărăcia ne stăpînește și sărăcia ne omoară!..»

Cam astfel îmi vorbea mai zilele trecute un fruntaș țaran de-ai noștri, Român însufletit, în stare bună și cetitor de gazete.

Pe fața lui vedeai întipărită desnădejdea — și îi tremura vorba cînd mi-a pominit de școala dela ei din sat, pe care oamenii nu o pot susține mai departe.

— Cercat-o popa nost în

fel și chip, a fost și la vlădica doar' ne dă de acolo vre-un ajutor, dar tot în zadar. Noi săraci, Conzistoru sărac!

Vorbele țaranului nostru m'au pătruns. Imi părea în momentul acela că văd totul așa de curat nainte ochilor.

Imi părea că atît de adăvărat grăiește istețul moșneag.

Noi săraci, vlădica sărac...

De aceea nu putem noi dară da nainte...

Străinii ne-au pipăit și ne-au găsit buba care ne doare.

Un Apponyi de aceea ne a izbit în față cu legea despre îmbunătățirea plăților învățătorești, de aceea vine acum și ne ia îndărăt congrua dată odată preoților, de aceea, pentru că a știut că are de lucru cu niște oameni chinuți și săraci, cari neputînd face plățile prescrise de lege învățătorilor și neputînd întregi ei venitele preoțești, fiind atît oamenii, cît și conzistoru, sărac, vor da ei înșiși școlile în mîinile statului de bunăvoie, — iar preoții lor, după-ce înzadar vor colinda după ajutor întîi prin parochie apoi pe la vlădică, vor fi siliți, de bunăvoie să iee în seamă ajutorul statului, pe care ministru îl dă atît de bucuros aceluia, cari îl vor cere, dacă, — dacă, conform legii, solgăbirăul și notarul le va da un atestat de »bun patriot«.

Dacă n'ar fi sărăcia, nu ne-am pierde dară ce-am avut noi mai bun: preoții și învățătorii...

Dacă n'am fi săraci, nu ar alerga Românii noștri pe la alegerile de deputați după popricașul și creștarii candidaților străini de neamul nostru...

N'ar fi nici șeamotă de alde deputați ca Burdea și Șeghescu...

Dacă am fi în stare mai bună, poate n'am avea nici Moldovan Gergelyi, nici Burdiști, Șeghiști și Gedeoni. —

Ar avea săracii și ei atunci ce mîncă și n'ar fi siliți să alerge flămînzi după fărâmiturile și oasele ce cad de pe masa guvernului, — pe socoteala noastră...

Soartea țaranului s'ar îmbunătăți...

Cum altfel ar merge toate lucrurile, dacă n'ar fi sărăcia...

Și nu cred că nu judecă la fel mulți Români de-ai noștri, cărturari și țărani.

În lumea de azi cînd *matéria* dominează prețutîndea, cînd *banul* e dătător de ton în toate, cînd vezi că ținta tuturor frămîntărilor omenești pe pămînt este: el, dacă vezi pe cineva nefericit, crezi că nefericirea nu poate să-i vie din altceva decît: din sărăcie.

Și vedeți dvoastră, nu-i tocmai așa.

Fericit poate fi și cel mai sărac om de pe lume. Și cîți bogați sunt cari bucuroși ar da avuțiile lor pentru mulțumirea și fericirea altora mai săraci.

Intocmai așa e și cu noi.

În cursul vremilor multe rele, multe năcazuri au dat peste noi.

Am avut multe de-a îndura.

Din lupta pentru bunăstare și glie am eșit biruiți, dar nu de aceea că am fi fost doară și pe atunci săraci, nu, altceva ne-a lipsit nouă în totdeauna...

Străinii ne-au luat tot, s'au vîrît în codrul nostru de pîne, ne duc aurul, iar bietul moț trebuie să-și cumpere bradul din care-și face ciubarăle.

Am rămas săraci de veacuri — și săraci suntem și azi cînd *banu-i* domn peste toate.

Dar n'am perit, nu perim și nici nu vom pieri!

Sărăcia ne-a fost tovarăș, ea ne-a călăuzit întotdeauna și cu toate acestea ne-am simțit bine în sărăcia noastră pînă atunci pînă cînd alții

ne-au lăsat în pace și nu ne-au turburat liniștea.

Azi însă s'au schimbat vremile. Am eșit din bîrlog și noi. Incepem a ne freca la ochi. Vedem cum străinii cari ne-au năpădit, duc, ni-să pare nouă, o viață cu mult mai bună, mai »fericită«. Trăiesc mai bine ca noi. Mămîncă pîne albă, iar nu mălai și mămăligă. Sunt îmbrăcați în țoale negre și mai frumoase ca ale noastre, vorbesc alte limbi — ni-se pare nouă mai mîndre ca limba noastră. Ei sunt »domnii«, — noi suntem slujii cari le cîștigăm lor de mîncare, dar fără răsplată.

Prin cîntălării tot străini sunt, ei au biserici frumoase și școli mari. A lor sunt șesurile cu holdele mîndre, la ei să adună toți banii — și ni-să pare că noi nu avem altă menire pe lumea asta decît să muncim, să muncim din greu, dar fără de-a fi răsplățiți vre-odată, fără de-a cunoaște roada muncii noastre, »holdelor noastre cu spi-cul de aur, streinul le fură belșugul« — zice poietul. — Străinii ne iau pe dinainte în toate, iar noi privim neputincioși la ei. Nici nu ne încumătăm batăr să facem și noi după ei, să-i imităm. Nu. Parcă ne-am pierdut toată nădejdea și suntem împăcați cu soartea.

Ei sunt bogați, noi suntem săraci. Ei trăesc bine și a lor e viitorul pentru că nu sunt săraci, pe noi ne va o-morî sărăcia.

Dar oare bogățiile i-au făcut pe ei să trăiască bine și să fie »domni«?...

Nu.

Cartea i-a făcut pe ei »domni«. *Cultura* i-a făcut stăpîni peste noi.

Și dacă vedem că în zilele noastre străinii ne sparg rîndurile și acolo unde nici vorbă nu poate fi de sărăcie și bogăție, acolo unde ușor ne-am putea ajuta noi pe noi, nu cu bani, ci cu *cinste*, *omenie* și *vrednicie* cu *iubire de frate*, bună înțelegere și

cumpeneală, — dacă străinii și aici ne iau pe dinainte, vina, e lipsa noastră de *mîndrie*.

Ce frumoasă e pilda inimosului birău din cercul Dobrei, care a răspuns la alegerea de deputat domnilor, cari au zis cătră el că: de va vota cu Dr. Vlad îl vor țipa din pită (din slujbă): »Din pită mă veți țipa, da din *mălaiu* meu tot nu mă puteți scoate!...«

A fost om sărac birăul dar a avut suflet bogat, a fost mîndru pe aceea că el e Român...

Nu sărăcia e pricina de căpetenie că noi Românii nu putem ajunge și la o bunăstare materială mai de dai Doamne, ci cumpeneala rea și aceea că noi Românii nu știm încă nici până în zi de azi să punem preț pe *ban*. Nu cunoaștem în-sămănătatea banului.

De aceea ne sărăcesc pe noi băncile, de aceea ne perdem vremea în judecăți, de aceea nu întreprindem negoț și de aceea să îngrașă jidovii pe pielea noastră.

Viitorul azi e al omului »geșcheftar«!... iar noi nu știm altceva decît să zgîr-măm pămîntul pe cele coaste afurisite de Dzeu, ș'apoi să ne tînguim de sărăcie. Dar și aici e vina tot lipsa de carte pe cum am mai spus în repetite rînduri.

Cultură, dar o cultură românească ne trebuie nouă Românilor de dincoaci de Carpați, — atunci vom ajunge și noi la creangă verde. Cultura ne învață cum să ne cîștigăm pâinea de toate zilele mai pe ușor, cultura românească însă ne îndeamnă cum să *jertfim* în același timp pentru binele de obște românesc. O cultură românească ne învață a ne prețui avuțul nostru strămoșesc: — legea limba și moșia.

De aceasta avem lipsă!

Dacă am fi avut o cultură românească în Bănat, unde oamenii sunt mai cu carte și în stare mai bună ca pe aiurea, atunci nu ar fi pățit neamul nostru rușinea dela Oravița!

Acolo aceasta a lipsit!

Să nu învinuim dară pentru toate cele: sărăcia, pe cum a făcut Românul nostru din poveste. Nu e ea pricina tuturor neajunsurilor noastre.

Mai mult suntem noi înșine de vină...

N. D.

UNELE—ALTELE

Dar frumos.

Zilele trecuta s'a desfăcut testamentul învățătorului Daniil Vredneanu din Bozovici, mort anul trecut. Vrednicul învățător și-a lăsat toată averea sa în valoare de 13.000 cor. bisericeii, iar suma de 6000 cor. depusă cu libel la cassa de păstrare, să servească ca temelie unei fundațiuni care să poarte numele său, pentru ajutoarea copiilor români de școală săraci, din acea comună.

Casa va servi după moartea văduvei ca spital, unde li-să va da îngrijire bolnavilor săraci.

Frumoasă pildă de jertfire pentru cultura neamului.

Deputații români în mijlocul poporului.

Ne bucurăm cu mic cu mare și ne cade atît de bine să auzim că iubiiții nostri deputați, iară ne vor cerceta.

Abia apucăm să-i vedem iară în mijlocul nostru, să le auzim gura de aur, și să le stringem mîna vrednicilor nostri luptători.

Atîtea ne sunt năcazurile vieții și așa demult suntem zilnic puși la încercare de răuvoitorii neamului, încît par'că simțim lipsa încurajării și a mîngăerii, din cînd, în cînd par'că mai răsufăm și noi, cînd vedem că nu suntem singuri că nu suntem părăsiți.

Ne place atît de mult să vedem deputații nostri între noi să le furăm cvintele de aur de pe buze — și ne mirăm numai — că de ce nu vin mai des pe la noi??!

Ca și în anii trecuți așa și acum deputații naționaliști români vor merge în cercurile cari i-au ales, își vor ținea dările de samă nainte alegătorilor și vor vorbi la inima poporului.

Insămănătatea acestor adunări de popor este cît să poate de mare. În felul acesta poporul vine în atingere cu fruntașii, cu conducătorii săi, să apropie de ei și să va lega între popor și conducători preținția și *încrederea* care formează temelie luptelor viitoare.

Primul care merge anul acesta în mijlocul poporului este dl deputat *Dr. Teodor Mihali*, președintele clubului deputaților naționaliști, care a chemat pe alegătorii săi, pe acum Duminecă, la adunare în Ileanda-mare.

Dl Dr. Mihali să va înfățișă nainte poporului însoțit de mai mulți deputați de-ai noștri.

Fruntașii români din acest cerc au făcut pregătiri frumoase pentru reușita adunării, deputații români vor avea o frumoasă primire la Ileanda-mare.

După Dr. Mihali vor porni și

ceialalți deputați români în cercurile lor.

Auzim că în curînd va fi o mare adunare și la Orăștie.

În popor însuflețirea e mare.

Sășii împotriva noastră.

Nu știi ce să mai zici de Sașonii noștri.

Ne-au apucat dușmani de moarte pe noi românii, dar fără să le fi făcut cîndva ceva. Nici de mama pădurii nu știu așa frică ca de noi. Ci-că noi fi înghițim... și ei cred că dacă să dușmănesc cu noi vor scăpa.

Până acolo au ajuns Sașii noștri în prietenia cu Ungurii și în nra față de noi, încît azi ei dau sfaturi Ungurilor, că ce să facă cu noi. Norocu cu Sașii, că de capul lor Ungurii săracii ar fi morți, n'ar ști ce să facă cu agitatorii valahi.

Ziarul săsesc din Brașov »Kronstadter Zeitung« își ține de »sfîntă datorință«, ca într'un lung șir de articoli să arete *primejdia* cea mare ce va veni pe capul țării ungurești din partea Românilor și sfătuiește pe Maghiari să păsească cît să poate de aspru față de trădătorii valahi.

Fain lucru din partea conlocuitorilor noștri Sași.

Această pășire a Sașilor a scandalizat întreagă românimea.

Dacă fruntașii sași sunt de aceeași părere cu numita foaie, — nu știm.

Știm însă atît, că în schimbul sfaturilor și injurărilor, și în urma lingăririlor, comunitatea săsească din Brașov a primit dela guvernul ungar suma de 400.000 mii cor. ajutor pentru școlile săsești.

Pentru patru sute de mii, cor. ne puteau batjocori și mai tare numai cei drept...

Congrua preoților uniți.

Guvernul unguresc a înaintat metropoliei române-unite din Blaj suma de 260.498 coroane, ca întregire a venitelor preoților români din această metropolie, pentru primul semestru al anului 1909. Doi preoți nu vor căpăta întregire, pentru că după spusele ministrului »sunt agitatori«.

O nouă poruncă a ministrului Apponyi.

Apponyi a trimis o circulară tuturor preoților și caticeșilor români din dieceza Gherlei și Oradea-mare, punîndu-le în vedere ca pe viitor religia să se facă cu elevii, numai în limba ungurească.

Dacă caticeșii nu vor urma acestei porunci, ministerul zice, că le va oprî plățile.

Atunci de ce le-au mai și dat!

Cercuri culturale pentru ridicarea țărănimei în România.

În România s'au format de nou așa numitele cercuri culturale

menite a sprigini țărănimea de acolo în lupta ce să duce pentru ridicarea ei.

Inspector al cercurilor culturale este marele nostru scriitor M. Sadoveanu.

E un fapt îmbucurător că mării școlilor în primul rînd, precum și o bună parte din oamenii luminați ai României au început să gîndească și să lucreze cu tot dinadinsul la ridicarea țărănimei.

Administrația cassei școalelor, în deosebi, desfășură dela un timp o activitate mare în această direcțiune. Prin măsurile ce s'au luat învățămîntul la sate iese din cadrul rece și îngust al programelor școlare. Acest învățămînt, din fericire, a început să îmbrățișeze cultura și educația generală a păturei țărănești, care trebuie îndrumată cît mai grabnic pe calea propășirii naționale.

Pentru acest sfîrșit, între alte măsuri minunate, cassa școalelor a reînființat cercurile culturale.

Activitatea cercurilor culturale, anul acesta, adică dela 15 Noembrie până la sfîrșitul lunii Maiu, a fost dintre cele mai înfloritoare.

Steagurile ungurești la Sinaia.

La Sinaia ci-că să sfîrticaseră nescăi steaguri ungurești cînd cu vizita moștenitorului nostru de tron, pentru ce foile maghiare două săptămîni întregi n'au mai tăcut din gură.

Lărnuiau, desmînceau și mințiau de-ți sta mîntea în loc.

În sfîrșit s'au pomenit că la adică nici nu e adevărată știrea că studenții români ar fi batjocorit steagul unguresc. A fost iac' o nălucire de-a lor ca multe altele. Dar pentru aceea tot flecăresc încă și azi căci lor așa le-ar plăcea, să vede, ca aievea să se fi întimplat ruperea steagurilor.

Nu pot dormi gazetele ungurești, de frică ca să nu le fi mințit cineva. Le este teamă și azi încă, că ceva, ceva, cituși de puțin tot a trebuit să se întimple la Sinaia — doar de unde nu-i foc, nu iese fum...

Dar iată că mai nou o soră de-a lor: »Româniai Magyar Ujság«, gazeta ungurească din București le spune și ea adevărul, ba și mai mult de atît, într'un frumos articol din care dăm și noi, mai jos părțile mai însemnate.

Din cele de mai jos ar putea învăța multe bune și frumoase gazetele noastre ungurești, acum nu mai pot zice, că noi, dușmanii lor le dăm lecții...

Ce scrie
»Româniai Magyar Ujság«...

O lecție dată ziarelor ungurești...

»Se știe că, cu prilejul vizitei arhiducelui Frantz Ferdinand, zice numita foaie, — să lățit zvonul că un student universitar ar fi rupt un steag unguresc și

ar fi adresat cuvinte injurioase la adresa Ungariei. Colegii noștri ziaristi din Ungaria din această cauză atacă în chip vehement studenții mei din România. Atacul acesta ar fi îndreptățit dacă ruperea steagului n'ar fi o minciună scornită.

„Dar ziarele din Ungaria fac și acum acelaș păcat, ca și cu știrea dată în timpul răscoalelor țărănești că studenții au tăiat în mijlocul străzilor boi, pe cari jumătate fripti jumătate nefripti, i-au mâncat, în toamă ca canibalii.

„Se vede însă că vre-unui zodiac i-a venit poftă să turbure din nou valul, ce începuse a să liniști al relațiilor dintre cele două state.

„Noi, cari cunoaștem adevărul în această chestiune, avind în vedere interesele Ungariei ca și pe a României, rugăm pe d-nii șefi ai poliției să dea peste graniță pe acel agent blăstămat, care trăind aici pe pământul României îndeplinește mîrșava slujbă de a răspîndi știri mincinoase.

„Ziarele din Ungaria trebuiau să învețe ceva din trecut. Trebuiau să înțeleagă cât de fals și de prost este izvorul de unde își iau știrile despre România.

„Pecetea minciunei vine din nou să sigileze acestea izvoare, în urma desmintirii date de reprezentantul austro-ungar. Oare această chestiune nu merita ca mai întii să fie cunoscută și apoi dată publicității? Astfel de fapte împiedecă înțelegerea între Români și Unguri. Ele strică mult mai mult decît niște politicieni răi“.

Așa scrie d. Szekely, redactorul foii, în ziarul său. Ne place curajul cu care protestează împotriva minciunilor colegilor săi unguri. Dar... Nu va fi și el infierat acum cu titlul de vînzător de patrie?

Roadă anulului.

În 18 Iunie 1909 ministerul ungh. de agricultură publicase o statistică despre roadă ce o putem aștepta în vara aceasta din bucatele păioase. În temeiul prețurilor făcute în toată țara, statistica ne spune, că putem nădăjdui:

grâu	33,430.000	chintale (măji m.)
săcară	11,260.000	„
orz	14,290.000	„
ovăs	12,360.000	„

În 1908 au fost în toată țara:

grâu	41,420.000	chintale
săcară	12,190.000	„
orz	12,260.000	„
ovăs	10,180.000	„

Iar în 1907:

grâu	32,790.000	chintale
săcară	10,690.000	„
orz	13,730.000	„
ovăs	11,530.000	„

Pe la sfîrșitul lui Iunie și începutul lui Iulie 1909 a urmat timp potrivit pentru păioase. Recolta a decît mai bună, decum ne spunea în cartea ministrului. Totuși recolta a slabă. Mai ales a grăului rămîne în lăpt față de anul 1908, cu a pînă pe 7 milioane măji metrice.

Abia la orz și la ovăs ne urcăm cu 2—2 milioane.

Produsul de frunte fiind încă grăul, în privința aceasta nu sunt acoperite trebuințele lăuntrice ale monarhiei noastre, cu atît mai virtuos, că și în țările austriace recolta e slabă și nici cele 42 milioane chintale din anul trecut nu le-au putut acoperi.

Trebuințele lăuntrice ale monarhiei fac:

pentru grău	62,700.000	chintale
„ săcară	42,100.000	„

Recolta acestui an va acoperi:

grău	52,700.000	chintale
săcară	42,100.000	„

Rămîn deci lipsuri de vr'o 10 milioane măji metrice la grău și de vr'o 6 milioane la săcară.

Aceste lipsuri, cată să se împlinescă importînd (aducînd) grău și săcară din alte țări și anume de unde?

Mai întiiu, în România recolta grăului e destul de bună în anul acesta, trecînd peste trebuințele țării cu vr'o 8 milioane măji metrice. Și aievea mai bine de o lună de zile, morile cele mari din Viena, Pesta și alte orașe frunțase, își aduc grău din România. Chiar în Pesta, nu e săptămînă să nu să vîndă zeci de mii de chintale, ba pînă în 23 Iunie s'au vîndut peste 150.000, cu prețul de 32—33.20 cor. de chintal. De atunci s'a vîndut și mai mult.

În 21 Iulie, fiind mai mulți negustori din România — personal în Pesta, au vîndut în o singură zi 100.000 măji metrice de grău per imediat sau per începutul lui August (adecă să-l aducă îndată sau la începutul lui August).

Tot din România să trimite acum mult grău, pe la Sulina și Constanța, în țări străine, cari au recoltă slabă și unde să dau deci prețuri bune.

Măcar de ar avea folos negustorii români din bunătatea ce le-a dat-o Dzeu pe vreme de asta, iar nu toți samsarii greci, evrei bulgari și dracu-i mai știe cîți hămîșiți fără dragoste de țeara și neamul, care-i rabdă în mijlocul lor.

În rîndul al doilea urmează Serbia și Bulgaria, pentru importul de grău în monarhia noastră, iar mai pe urmă, Rusia și Canada.

În Rusia să zice, că e recoltă mulțumitoare, iar în America trece peste 700 milioane buchele (1 buchel=36½ litri), ba recolta cucuruzului să taxează la 3 miliarde buchele.

Dacă să va adeveri prețuirea din urmă, iar la noi va fi slab cucuruzul, apoi iarăș va trebui să-l aducem din America, cum s'a făcut în 1905.

Grău din România — cucuruz din America. (—).

Cucerirea aerului.

Un francez cu numele Bleriot a trecut cu mașina lui de zburat canalul „La Manche“.

Iată că minunea de care pe la începutul veacului trecut abia visau oamenii sau împlinit. Cine s'o mai gîndit că vom ajunge să mai și zburăm. — Trenu, vapoarele, balonul și automobilul, tot atîtea lucruri ciudate făurite de oamenii științei, nu să mai bagă azi în seamă. Acelea au fost, ne-am și urît de ele. Acum altceva. Ceva nou. Azi își bat oamenii capu cu aflarea

mașinii de zburat. Nu vreau nici mai mult nici mai puțin decît să zboare. De ce adevă dacă zboară paserea, să nu zboare și omu. Peștele înoată în apă, dar omu încă știe. Pe pămînt umblă în tot chipu. Numai cu aeru nu era împăcat pînă acum. Zbura nu putea. Balioanele sunt foarte primejdioase, nu le poți cîrmui, sunt greoaie. De aceea de mult să trudesc să găsească o astfel de mașinărie cu care ori-ce om, ușor să poată zbura dela un loc la altul.

Și acum iată că și asta or aflat-o

Un francez cu numele Bleriot a făcut pînă acum cea mai bună mașină de zburat și ca s'o cerce naintea lumii întregi a zis că va trece cu ea peste un grumaz de mare și nu-i frică că va cădea în apă. Așa a și făcut. Bleriot a dat de știre că el în 25 l. c. la orele 4 și 35 minute va fi la canalul „La Manche“ (canalul „La Manche“ este o parte a oceanului Atlantic care leagă de acest ocean Marea-Nordică și desparte Franția de cătră Anglia) de unde ridicîndu-să în aer va zbura din Franța pînă în orașul dela marginea țărîmului englez Dorwer — peste apă.

La orele 4 și 35 s'a și pus în mișcare mașina de zburat ridicîndu-se la o înălțime de 30 metri și luînd direcțiunea spre Dower. Fiînd prea de dimineață n'a fost decît un public restrîns la ridicare.

Mașina de zburat a trecut canalul într'un zbor sigur și după 23 minute a sosit la Dower, unde, pe malul englezesc, publicul care aștepta a făcut o primire zgomotoasă cuceritorului văzduhului.

La orele 5 Bleriot a debarcat fără a i-să întîmpla ceva.

Poliția a putut abia cu multă greutate să oprească publicul în-suflețit.

Mulțimea a însoțit pe Bleriot la hotel unde englezii i-au oferit un dejun.

S'au ridicat numeroase toasturi, la cari Bleriot a răspuns că nu s'a îndoit nici un moment că nu va putea trece canalul.

El a adăugat că are nădejde să-i reușească și întoarcerea la țărîmul francez.

Cum s'a ridicat?

Un ziar francez spune următoarele:

— Bleriot să sculase la orele 3 dimineața și a plecat cu automobilul spre locul unde urma să se facă ridicarea. După sosirea lui Bleriot, oamenii de serviciu fură sculați prin focuri de revolver, trase în aer de cătră mecanicul Ansani, și în cîteva minute aeroplanul era gata de plecare. Bleriot s'a încins cu un cordon de salvare, deoarece-ce nu știe să înoate. La orele 4 și 15 minute timp parisian, Bleriot a aruncat cîrja în care să spriginea și s'a urcat în aeroplan, luînd cu sine un steguleț roșu, spre a putea da semnalul în caz dacă ar cădea în mare. După cîteva secunde, motorul a început să funcționeze, aeroplanul s'a ridicat în aer și a trecut într'un circuit mare deasupra localității Sangatte, ai cărei locuitori dormeau încă. Aceasta a fost însă numai o ridicare de încercare. Trecerea canalului trebuia să se facă după răsăritul soarelui. Bleriot s'a coborît de nou, spre a-și lua benzină. El a cerut informațiuni dela un marinar

în ce direcție să află Dower. La un semnal dat printr'un foc de pușcă, torpilorul a răspuns cu un tun și a luat apoi cursul spre Dower. Soția lui Bleriot să afla pe torpilor.

Soarele încă nu apăruse. Publicul, care să strînsese în acest timp, începu să devină nerăbdător. Încordarea și nerăbdarea ajunsese la culme cînd soarele apărui pe orizont, învăluit într'o manta de singe. A fost un moment înălțător.

La orele 4 și 35 minute, Bleriot s'a urcat în aeroplan și în 35 de minute a fost la Dower.

Din străinătate.

Francia. După căderea guvernului în frunte cu Clemenceau, s'a format zilele aceste ministerul nou avînd de ministru-președinte pe d. Aristide Briand.

Briand va fi tot odată și ministru de culte (al școalelor) și de interne (al trebilor din lăuntru țării).

Noul guvern e bine primit atît în Francia, cît și în străinătate.

D. Aristide de Brinad e în vîrstă de 47 ani, om de-o mare energie și cu o neclintită putere de voință. E socialist. Scriitor bun. A fost vreme îndelungată redactor-șef al ziarului „Lanterne“. E le autorul legii de deschilnire a bisericii de stat. E unul dintre cei mai mari oratori ai parlamentului francez.

Rusia. Ministrul de esterne Izvolskij își va da abdicerea din minister, cît ce va sosi acasă țarul din vizita la regele Anglei.

În locul lui va fi Goremykin ministru.

Austria. Ministru președintele României Ionel Brătianu a fost Sîmbăta trecută în Viena pentru a cerceta pe ministrul de externe al Austro-Ungariei baronul Aerenthal. Cei doi miniștrii s'au sfătuit mult împreună. Au vorbit despre trebile din Balcani și trebile economice cari leagă de-olaltă pe Austro-Ungaria și România.

Turcia. Să fac mari pregătiri pentru a primi pe Regele Anglei, care în curînd va cerceta la Constantinopol pe Sultantul Turcilor.

Grecia. Tot zarvă mare încă în jurul inzulei Creta. O foaie din Londra află că după plecarea trupelor engleze din Creta, steagul grecesc va fi arborat cu toate onorurile în portul Cretei.

Strigăt de alarmă impotriva beției.*)

Poporul românesc deapănă în timpul de față a doua mii de ani dela plămădirea lui din neamul Romanilor și al Dacilor, în incintătoarele plaiuri ale Carpaților și în văile frumoase ale Dunărei, Tisei și Nistrului. În acest șir de veacuri, a avut el multe nevoi și necazuri grele de îndurat.

Toate împreună au sleit o parte din puterile de viață ale neamului nostru. Nu arare-ori focul a prjolit frumoasele plaiuri românești și a prefăcut în cenușă multe sate și orașe de ale noastre. Foametea și molima au pustiit de multe ori ținuturi întregi. Încă și multe alte rele au venit să îplinească lanțul cel lung de necazuri și de nevoi care s'a desfășurat asupra străbunilor noștri.

Dar, toate aceste nevoi și necazuri grele, poporul românesc le-a biruit cu bărbăție și scuturînd de pe umerii lui pe dușmanii împilatori, a crescut, s'a întărit, a împodobit văile și câmpiile cu mii de sate, a întemeiat orașe înfloritoare și prin muncă și lupte a ajuns liber și și-a luat locul de cinste între popoarele mari ale lumii.

Numai în fața unui singur dușman, neamul nostru mai ales de o vreme încoace par'că și-a plecat fruntea sa cea mîndră. Numai înaintea unui singur vrășmaș pare că stă el cu brațele încrucișate. Numai de un singur dușman crud, pare că să lasă a fi biruit și tirat în robie, plătindu-i dăjdi și biruri nenumărate: acest vrășmaș neîmpăcat este *beția*.

Fabricile de beuturi spirtoase înființate de străini sporesc pe fiecare an; numărul circiumelor să mărește — până acum — în chip uimitor prin sate și orașe și cu dinsele împreună și în măsură îndoită crește și sărăcia în popor. Cîți bani cîștigați cu sudoare bea poporul pe fiecare an, cîtă sănătate să strică și să pierde prin beție, cît sînge și cîte lacrimi se varsă din pricina beuturii? Despre toate acestea cine poate spune! Dacă în locul circiumilor din sat ar fi școli, în care copiii sătenilor să se deprindă a scrie și a învăța: cum să lucreze cîmpul, cum să îngrijească de livezi și de grădini spre a fi cît mai producătoare, cum să cunoască felurite meșteșuguri trebuincioase vieții omenești, cum să chivernisească gospodăria, îmbunătățind-o neconținut, cum să crească și să înmulțească vitele de muncă și de hrană și mai presus de toate cum să trăiască ca să fie folositori neamului ar fi o fericire.

Dacă în popor, s'ar împrăstia pe un preț mic, atîtea cărțile cu învățături folositoare, cîte vedre de băutură otrăvitoare să vînd într'un an! — o, cît de fericit ar fi poporul nostru!

Românul e din fire deștept. D-zeu l'a înzestrat din belșug cu minte; dar această minte doarme somnul adînc și pare-că degeaba să așteaptă de atîta amar de vreme ca cărțile cu învățături morale și sănătoase

să străbată în întunerecul satelor, să gonească de acolo negura și pîcla cea deasă a neștiinței și să învețe pe Român a cugeta, a simți și a trăi omenește după voia lui D-zeu și după învățătura și dreptatea lui Christos.

Dacă toți banii cari să cheltuesc astăzi pe beutură, mai ales de poporul dela țară, ar fi întrebuințați de țaranul nostru pentru adevăratele nevoi ale sale, cu siguranță că n'am mai vedea atîția din ei locuind prin bordeie și prin cocioabe de case urite, murdare, nevăruite, acoperite cu pae, fără lumină și cu miros urit în ele; ci împotriva, în toate satele am vedea case curate, văruite, frumoase, luminoase și sănătoase, așa că cu drag țaranul nostru, cu a lui familie să trăiască în ele.

Cu banii cheltuiți pe beutură, ar putea să-și cumpere vite frumoase pentru muncă și n'ar mai lucra pămîntul așa de rău, numai zgîriindu-l pe de-asupra, ci l'ar arădînc și ar scoate din ogorul său încincit și chiar înzecit, decît scoate acum. Satele n'ar mai fi amenințate așa des de lipsă și de foamete, și orașele n'ar mai fi pline de cerșitori și de oameni fără căpătîiu. Și cîte alte lucruri trebuincioase și de mare folos obștesc nu s'ar face dacă... o, dacă n'ar fi acest nenorocit de „dacă“.

Un lucru ni să pare ciudat și vrednic de mirare: toată lumea cunoaște relele și nenorocirile pe cari le pricinuește poporului beția, și cu toate acestea, abea în timpurile din urmă s'au făcut legi și aceste foarte îngăduitoare prin care să se micșoreze numărul circiumilor la sate și să pedepsească pe bețivi, și foarte bine s'a făcut; țara și neamul va recunoaște aceasta.

Dacă legi potrivite nu să fac în privința aceasta e timpul să ne deșteptăm și să ne strîngem noi înșine puterile și înarmați cu toate armele științei și ale iubirei calde de popor și țară, să eșim la luptă împotriva acestei blestamate boale. În adevăr lege s'a făcut, dar aceasta nu este destul, ci toți cei chemați a ne îngriji de soarta poporului, datori suntem să-l povățuim a să părăsi de reaua deprinderea de a bea. Noi nu trebuie să fim nepăsători căci păcătuim; deoarece, până va răsări soarele, bruma va strica mugurii. Cel întunecat, trebuie luminat; cel ce doarme, trebuie deșteptat; cel slab, trebuie sprijinit. De aceea cel ce are urechi de auzit, să audă! Cine să îngrijește cu dor de binele și fericirea poporului, pe cine-l doare inima de suferințele neamului, acela să-i vină într'ajutor, să fie samarinean milostiv și să jertfească măcar o mică parte din timpul, din priceperea și din puterile sale în folosul lucrării celei mari și frumoase a trezirii și îndreptării pe calea binelui a poporului, învățîndu-l a fi cumpătat, muncitor, econom, cinstit și moral.

Preotul în biserică, Duminecile și sărbătorile, în o limbă curată și populară să predice neconținut contra patimii beției, precum și atunci cînd merge prin casele creștinilor, cu prilejul săvîrșirii feluritelor slujbe sfinte, să vorbească cu stăruință și să explice, că beția precum este izvorul tuturor păcatelor, tot așa este și cea mai mare rușine și înjosire a omului până la îndobitocire. Să explice, că omul este chipul și asemă-

narea lui Dumnezeu și că-i o mare batjocoră și nelegiuire, e păcat de moarte a preface chipul lui Dumnezeu în chipul dobitocului.

Învățătorul sătesc ca și profesorul în școală, să însufle școlariilor încă din frageta lor copilărie o ură și un dezgust contra beției și să-i pregătească a pricepe ce dușman grozav este spiritul pentru om. Cu cifre, cu pilde din viață și cu dovezi din știință, trebuie să se silească ei a sădi în școlari încă de pe băncile școlii, cea mai mare groază pentru băuturile spirtoase.

Preoți și învățători! voi sunteți conducătorii poporului dela învățăturile și faptele voastre atrîna binele și fericirea lui; voi îl veți face bun și fericit, sau rău și prăpădit. Vedeți cu cîtă dragoste și cu cîtă stăruință lucrează preoții și învățătorii în alte părți și cum ei prin această muncă, își cîștigă stima și respectul tuturor. Dați-vă mîna și unindu-vă în cugete luminați poporul.

Toți slujbașii și cei mari ca și cei mici, cu cuvîntul și cu fapta lucrați din răsuputeri pentru alungarea beției! Nu încredințați trebile obștești oamenilor pătimiși căror le place a sta prin circiumi și a se închina aceluia Dumnezeu păgînesc al beției, care să chiamă Bachus. Izgoniți din toate serviciile pe oamenii cu creierul amestecat de băutură. În slujbele satelor trebuie să fie numai sătenii cei cu mîntea senină și în sfatul sătesc trebuie să ea parte numai cei cu judecată sănătoasă și nepătimiși, căci numai așa glasul poporului va fi glasul lui Dumnezeu.

Precum de demult diavolul în chipul șarpelui a pătruns în raiu, așa și spiritul jidovesc falsificat, acest șarpe vinăt ca veninul, a pătruns în poporul nostru până și în cele mai sfînte împrejurări din viața noastră.

De se săvîrșește sfînta taină a botezului în casa cuiva, acolo își face numai decît intrarea spiritul și rachiul; de are loc taina căsătoriei, fără multă băutură nu să poate; de să prăznuiește ziua numelui, trebuie băuturi. După o înmormîntare sau la pomenile cari să fac pentru sufletele celor răposați apoi băutura adesea este adusă mai până la poarta cîmîntirului și tot bînd spirit și rachiul, țărani cari au însoțit până la groapă pe prietenul sau ruda lor, care a murit, și tot bînd dintr'o ploșcă sau dintr'o sticlă pe lîngă că să molipsească mulți de boala celui perit, de care unii sunt bolnavi în gură, nu e de mirare că unii să îmbată și să întîmplă adesea că după înmormîntare, să se facă bătaii din cauza beției.

Dacă toți oamenii cari vîd primejdia ce amenință poporul nostru — mai ales cel dela țară — și ar sămăna semincioare cît de mici din pomul treziei, apoi ce dumbrăvi minunate și umbroase ale propășirii dumnezeiești ar înflori prin pustiul ce domnește astăzi prin unele sate. Cîte societăți de cumpătare, și cîte tovarășii de lumină n'ar fi. Cîte biserici frumoase, cîte școli și cîte biblioteci nu s'ar înjgheba pe lîngă ele! Ce așezăminte bogate de cultură și de lumină nu s'ar înființa în folosul întunecatului nostru popor! Cîte cărți folositoare și în fruntea lor, cîte mii de cărți sfînte și morale nu s'ar introduce în casele poporului, aruncînd afară, ploșca, garafa, sticla și clondirul; băutură

amenințitoare din casele sărăcioase țărănești, din care unora le lipsesc până și o rogojină pentru odihna trupului, prefăcînd așa dar traiul bețivului, din rău în bun, și asigurînd poporului puterea sa de viață.

Cel ce are urechi de auzit, să auză!

NOUȚĂȚI

— Numai numărul de față să mai trimită acelor cari nu și-au reînnoit abonamentul!

Moștenitorul de tron Principele Ferdinand al României a sosit Luni după amiază la Brașov, dela Sinaia. Din Brașov a plecat spre Viena și Berlin. Să spună că A. S. R. va întoarce vizitele arhiducelui Francisc Ferdinand, și a moștenitorului tronului german.

Cătră alegătorii români din cercul Șomcuta-mare.

Iubiți alegători!

Prin aceasta Vă fac cunoscut, că în 1 August n. a. c., Duminecă, îmi voi ținea darea mea de samă în Ileanda-mare, în piața comunală și vă rog cu insistență ca la această dare de samă să binevoiti a participa cît să poate de mulți, cu atît mai virtos, că pe atunci vor veni și colegii mei deputați, membri ai clubului partidului național.

În 2 August, Luni, ziua de Sf. Ilie, vom merge cu toții la adunarea poporală ce să va ținea în Șomcuta-mare, în curtea dlui avocat Nicolae Nyilvan, la orele 2 după amiază, care adunare este înșinuată și concediată.

Rog alegătorii din cercul Șomcuta-mare să se prezinte în număr conșiderabil la această adunare, la care, între alții, de sigur va lua cuvîntul și fostul dvoastră candidat, Dr. Alexandru Vaida, deputat dietal.

Dr. Teodor Mihali.

Principele Carol al României, venind Luni cu automobilul dela Borsec, s'a oprit în Reghinul-săsesc, a făcut o plimbare prin oraș, după cină a mers la circ, apoi la petrecerea arangiată de oficerii regimentului de inf. nr. 22.

În cealaltă zi dimineața a plecat spre Brașov.

Manevrele în Ardeal anul acesta să vor începe în 15 August și vor ținea până la 15 Septembrie. Locul manevrelor va fi jurul orașului Sighișoara.

Preot mergînd la sf. cîmîntecătură, inhățat de jandarmi. Aureliu Spătan, preot în Sacul fiind chemat să cuminece zilele acestea un credincios, noaptea pe la 12 ore, a plecat împreună cu credinciosul ce-a venit după dînsul, dar naintea bisericii au fost amîndoi

*) Din cîrticica: „Jos beția“ Intocmită de Archim. Nicodem Munteanu, preotul Ludovic Cozma și archidiaconul Anghel Constantinescu. București: Atelierele Soc. c. c. 1908.

în bătați și fără nici un cuvânt duși de un jandarm, la casa comunală și de acolo la casarmă, injurându-i cu cele mai grosolane sudălmi co-cișești.

N'a folosit nici arătarea sf. taine nici mărturisirea preotului, că merge să-și împlinească slujba.

Ca în Rusia.

*

Călduri mari, adevărat ca în luna lui cuptor, am avut în zilele trecute. Termometrul arăta, pe la 1 oră după amiază, cite 26—30 grade la umbră și 45—49 grade (Celsius) la soare. Când adia cite un val de aer, gîndea că iese din cuptor și vrea să te topească, așa era de ferbinte.

Pentru uscatul finului și pentru îmblătit ar fi, cum ar fi — dar pentru cucuruz e păgubitoare.

*

Mișelii la o bancă maghiară. Iarăși băncile ungurești. Am mai fost arătat cetitorilor noștri și în alte rînduri, cum stau lucrurile pe la băncile compatrioților noștri. Acum e alta la rînd: banca „Aradi hitelbank és takarékpénztár” din Arad. La această bancă, în urma cercetărilor mai noi, s'a aflat, că directorul ei, împreună cu contabilul au făcut cele mai mari mișelii și au falsificat bilanțurile încheiate.

Amănuntele asupra felului, cum s'au făcut mișeliile, sunt încă necunoscute, dar au fost arestați, atît directorul cît și contabilul.

Contabilul a mărturisit, că el nu-i dă vină, pentru-că tot ce a făcut el, a făcut la porunca directorului. — Directorul neagă tot.

*

† **Eremie Mihai sen.** a reposat Luni în 26 Iulie a. c., în etate de 63 ani, în Nădlac. Odichnească în pace!

*

Convocare. On. membrii ai „Asociațiunii” pentru literatura rom. și cultura poporului român de pe teritoriul despărțămîntului Dobra, precum și cei ce să interesează de această instituțiune, prin această sunt invitați a participa la adunarea cercuală, care să va ținea în comuna Dobra la 26 Iulie (8 Aug.) a. c., la 4 oare p. m., în biserica română. — Obiectele: 1. Deschiderea adunării. 2. Rapoartele comitetului, cassarului și bibliotecarului. 3. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor. 4. Alegerea comisiunii pentru acvirarea de membrii și încassarea taxelor. 5. Eventuale disertațiuni, ce să vor insinua conform § ului 37 din statute. 6. Rapoartele comisiunilor. 7. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală a „Asociațiunii”. 8. Închiderea adunării.

Dobra, la 25 Iulie n. 1909.

Iosif Morariu, dir. desp.

*

O nouă boală de vii. Filoxera peronospora și încă multe alte morbi ce bintue în viile noastre și cari fac pagube atît de mari propieta-

rilor de vii, nu sunt de ajuns. Acum la cele multe să mai adaugă o boală nouă, necunoscută încă.

Iată ce să scrie din Oradea-mare: În viile din Orade și Imprejurime, s'a ivit o boală de vii până acum de tot necunoscută, dar care în scurtă vreme a pustiit 30—40 procenta din roadă. Boala cea nouă samănă mult cu peronospora, dar să lățește, să întinde mai repede și e cu mult mai blăstămată ca aceasta.

S'au făcut pașii de lipsă pentru a-i afla leacu.

*

Convocare.

Despărțămîntul „Sălăgean-Chioran” al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român își va ținea adunarea generală în Șomcuta-mare la 8 Aug. st. n. 1909. înainte de amiază la 10½ oare, în Biserica gr.-cat. din loc cu obicinuită ordine de zi. După amiază la 1 oră prînz comun.

Cu această ocaziune *inteligința română din Șomcuta-mare și jur* arangează în favorul despărțămîntului și a școlii confesionale din loc petrecere cu joc, în sala hotelului mare. Damele sunt rugate a să prezenta după putință în costum național, ori în toaletă simplă.

*

Petreceri.

Suboficerii din garnizoana Oraștiei invită la *petrecerea de vară* împreună cu tombolă și cu premii la popicărie (cugle) ce o vor arangia Duminecă în 1 August n., în pavilionul din promenada orașenească. Muzica regimentului de infanterie Nr. 31.

Tinerimea română din Dobra arangiază producțiune teatrală-declamarică împreună cu joc, Duminecă, 8 August n. c. Venitul e destinat în favorul desp. Dobra al „Asociațiunii”.

Tinerimea studiosă din Pianul-de-sus invită la *producțiunea teatrală* ce să va ținea Duminecă în 1 August n., în sala școlii din loc.

Inteligința română din Ileandamare și jur invită la petrecerea de vară împreună cu reprezentație teatrală, care să va ținea cu privilegiul dării de samă a valorosului nostru deputat din cercul Ilenzii-mari: Dr. Teodor Mihali, în 1 Aug. st. n. a. c., în sala restaurantului scâlzilor dela Bizușa (Büdöspataka). Venitul curat este destinat pentru fondul zidirii unei noi biserici gr.-cat. în Ileandamare.

Patroni: Dna Eleftera Dr. Mihali, dl Dr. Teodor Mihali, adv. și deputat, Alexiu Pocol, proprietar de mine de aur.

Comitetul arangeator: Dr. Victor Pop, adv. prezident I., Ioan Roman, preot, v. prezident I., Petru Petrișor, preot, controlor I.,

Pachomiu Pop, preot, secretar, Nicolau Cosma, preot, prezident II., Ioan Pocol, preot, v. prezident II., Petru Bot, preot, controlor II., Constantin Bude, învățător, maiordom, Ioan Vaida, cassar.

Tinerimea studiosă din Mercurea invită la petrecerea de vară împreună cu joc ce să va arangea Luni la 2 Aug. în sala hotelului la „Trei Arabi”. Venitul curat este destinat pentru bina școlară din loc.

Despărțămîntul XXVI. al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român va arangia Marți în 10 August st. n. 1909 o petrecere cu dans în sala de vară a parcului orașenesc din Reghin. Venitul curat e destinat spre scop filantropic

Studentimea română din Sebeșul-săsesc invită la serata teatrală-muzicală împreună cu dans ce să va arangea Duminecă în 1 August st. n., în sala cea mare dela „Leul-de-aur”. Venitul curat este destinat pentru fondul unei biblioteci publice rom. în Sebeșul-săsesc.

*

Colera în Rusia tot bintue încă. În loc să scadă numărul bolnavilor, el crește mereu.

În Petersburg să întimplă pe fiecare zi cite 60—70 de îmbolnăviri de coleră și mor pe zi cite 30—35.

Aici să vede încă că totuși începe a da napoi, căci săptămîna trecută au fost cu totul abia 755 de îmbolnăviri față de săptămîna de mai nainte cînd au fost bolnavi: 838 și au murit 384, iar acum sunt 3 săptămîni numărul bolnavilor era 1270 a morților 530.

Prin alte ținuturi cucerește însă tot mai mult. Acum a trecut și în ținuturile Wilna și Minsk.

*

Pentru viieri.

Subscrisul comitet, dorind să pregătească un tinăr în toate îndeletnicirile din viierit și care să stea la dispoziția viierilor noștri, a hotărît să plătească din mijloacele Reuniunii române agricole sibiene taxa de cor. 280. anuali, ce să răcere pentru cercetarea școlii de viieri din Aiud (Nagyenyed), care ține 3 ani.

Condițiunile de primire la această școală, care începe la 1 Oct. n. c., sunt următoarele:

1. Tinerii cari doresc să participe la această școală să dovedească cu carte de botez, că au împlinit vîrsta de 16 ani; să dovedească cu testimoniu școlar; că au absolvat cu succes cel puțin școala poporală; cu atestat medical (dela doctor), că sunt sănătoși și vigoroși iar cu adeverință dela părinți sau dela tutori, că aceștia nu l'impiedecă dela absolvarea școlii.

Acestea dovezi, alăturate la o rugare de primire, scrisă în limba maghiară și adresată Inaltului mi-

nister de agricultură, este a să trimitte cel mai tîrziu până la 15 August n. c. la direcțiunea școlii de viierit din Aiud (M. kir. vinczellér iskola tekintes igazgatóságának, Nagy-Enyed).

2. Subscrisul comit. mai cere, ca tinărul, care voește să cerceteze școala, să fie fecior de proprietar de viie din regiunea viticolă a comitatului Sibiiu (din părțile în cari să lucră via).

3. Să dea o declarațiune, scrisă și subscrisă de beneficiantul tinăr și de părinții săi, prin care să îndatorează a sta (a lucra) după absolvare cel puțin 5 ani în comitatul Sibiiu, iar la din contră părinții să se oblige, că vor înapoia Reuniunii ajutorul de cite 280 anuali respective de cor. 840 pe trei ani.

4. Să dovedească cu o adeverință de primire a direcțiunii școlii că sunt, primiți la școală.

Sibiiu, 20 Iulie n. 1909.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu”.

Pant. Lucuța   Vic. Tordășianu
prezid.   secretar.

Dela direcțiunea școlii comerciale superioare gr.-or române din Brașov.

Aviz pentu anul viitor.

Anul școlar 1909/1910 să va începe la 1-a Septemvrie v. 1909. Inscrierile să fac de Direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septemvrie v.

Pentru a să împiedeca o aglomerare prea mare de elevi în clasa I-a comercială și a să putea face o selecțiune mai bună a lör, conferința a adus următoarea hotărîre:

1. Prenotările pentru înscriere în clasa I. comercială să se facă în fiecare an prin adresă în scris până în 15 August st. v. la Direcțiune.

2. Lista celor prenotati să se pertracteze în conferința de începere a anului școlar, în care să va decide eventuala primire sau respingere.

3. Sub nici o împrejurare să nu să primească în clasa I. comercială un număr mai mare de elevi, decît cel admis de regulament, adecă 40 de elevi.

4. Cei neinsinuați până la termenul fixat în punctul prim, precum și cei ce nu vor prezenta la însinuare atestatele cuvenite, pot fi primiți la școală numai în cazuri de tot excepționale.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscrierea tuturor să cere atestat școlar și atestat de botez.

Examenele supletorii și de emendare să vor ține în 1, 2 și 3 Septemvrie v. Cei ce vor întîrzia atît dela acest examen, cît și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întîrzierii. Examenele de privatisti să vor ținea în 5 Septevbre v. Aceștia au încă a să insinua în persoană la direcțiune cel mult până în 1-a Septemvrie v. Privatistii au a plăti la direc-

ține taxele pe un an școlar cu 74 cor și taxa de examen de 80 cor., deja la însinuare pentru examen.

Taxa de primire e 8 cor., didactru 60 cor și alte taxe 6 cor., și trebuiesc plătite la înscriere cel puțin jumătate, iar până în Februarie restul. Elevii, cari uu-și vor achita la timp taxele, vor fi oprți dela cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni străine decît cea română gr.-or. și gr.-cat. plătesc didactru dublu.

Fiecare elev va mai plăti pe seama fondului de penziune al profesorilor încă o taxă de 10 cor., o taxă edilă de 20 cor., pentru zidirea șcololei, iar pentru excursiuni școlare și alte trebuințe suma de 6 cor.

Fie care elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile și recvizitele necesare nouă și în bună stare, deoarece-ce legile școlare opresc traficul de cărți și recvizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alătura cu numele elevului.

Chipiul și uniforma proprie a șcololei comerciale să recomandă a să procura deja în prima lună de școală și să impune în mod obligător tuturor elevilor din școala comercială. Forma și coloarea să pot afla dela direcțiune. Pentru ori-ce informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlarilor să se adreseze la direcțiune.

Să caută un scriitor pentru o cancelarie advocațională în Orăștie.

Cu 15 August poate intra. Juriștii și cei-ce știu serie cu mașina, sunt preferți.

A să adresa la Administrația acestei foi. 1-2

„JIANA“

Inst. de cred. și de econ., soc. pe acții în Petroșeni.

Convocare.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Jiana“, societate pe acții în Petroșeni, conform concludului adunării generale-extraordinare din 15 Iulie a. c.: să invită la adunarea gen.-extraordinară, ce să va ținea în 14 August st. n. 1909 la 10 ore a m. în localul băncii, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constituirea biroului.
2. Constatarea prezenților și a voturilor, ce le reprezintă.
3. Raportul comitetului de supraveghiere în urma manda-

tului adunării generale-extraordinare din 15 Iulie a. c.

4. Intregirea direcțiunii și a comitetului de supraveghere.

5. Eventuale propuneri făcute conform statutelor.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală-extraordinară în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune acțiile și eventual documentul de plenipotență cel puțin până înainte de deschiderea adunării generale-extraordinare prin președinte la cassa institutului, sau la „Hățegana“ în Hațeg, „Cassa de păstrare“ în Săliște și „Mielul“ în Poiana.

Petroșeni, la 22 Iulie 1909.

(423) 1-1

Direcțiunea.

Local de prăvălie

de închiriat.

In edificiul „Ardelenei“, cu fața către drumul mare și piața șcololei să află de închiriat un local de prăvălie mare.

Doritorii de a-l închiria să se adreseze direcțiunii institutului de credit și economii „Ardeleana“ în Orăștie [Szászváros].

Direcțiunea „Ardelenei“.

(419)

„Kristály“

Apa minerală de izvor, umplută sub presiune de acid carbonic! (398) 5-8

Imbunătățește apetitul!

Impedecă stricarea stomacului!

Să capătă în fiecare prăvălie mixtă mai de seamă.

Depozit principal la:

Ioan I. Vulcu,
comerciant
în Orăștie (Szászváros).

Invățacel de prăvălie

află aplicare în prăvălia de manufactură și pînzărie a subscrisului. (403) -4

Să cunoască și limbile din patrie, cît să poate.

Condiții favorabile.

Pentru informațiuni mai de aproape a să adresa la:

Ioan Lăzăroiu,
com. în Orăștie (Szászváros).

Pînzăria de lipsă la morți

atît pînzele de desupt, cît și vâlul pe față, perini, ciorapi, ghețe, nafrâmi, — cu un cuvînt tot ce e de lipsă la înmormintări, — să află în alegere bogată, cu prețurile cele mai joase, la subscrisul!

Rog pentru cercetare cu încredere! (410) 4-15

Ioan Lăzăroiu, comerciant în Orăștie—Szászváros.

„Lumina“

Inst. de cred. și ec. soc. pe acții, Sibiu.

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public, că banca culturală „LUMINA“ cu sediul în Sibiu (Nagyszeben), Str. Cisnădiei Nr. 7, și-a început activitatea cu ziua de 1 Maiu 1909 n.

Banca „Lumina“ să ocupă cu toate operațiunile de bancă și în deosebi acordă împrumuturi:

- a) personale, pe lângă obligațiuni cu cavenți,
- b) cambiale cu 2 giranți sau cavneți,
- c) cambiale cu acoperire hipotecare,
- d) hipotecare simple sau de alt soi,

- e) pe efecte sau prețioase
- f) cumpără și vinde efecte publice,
- g) cumpără și vinde monede
- h) acoardă împrumuturi pe produse,
- i) indeplinște afaceri de incaso sau alte afaceri de bancă,
- j) acordă credite de cont-curent pe lângă cuvenita garanție.

Banca «Lumina» primește depuneri spre fructificare cu 4⁰/₀ fără abzicere, cu 4¹/₂% cu termen de abzicere 15 zile, și cu 5% pentru depuneri mai mari, cu termen de abzicere de cel puțin 6 luni. Depunerile corporațiunilor să primesc cu 5%. Darea după depuneri o plătește institutul.

Cu tot respectul cerem sprijinul onoratului public
(377 9-10. Direcțiunea.

„ARDELEANA“

institut de credit și econ., societ. pe acții în Orăștie—Szászváros.

FILIALĂ ÎN VINȚUL-DE-JOS (ALVINCZ)

Fonduri proprii K 1,800.000.

Depuneri K 3,000.000.

I. Acoardă împrumuturi pe cambii și obligațiuni cu cavenți (chizeși) pe sama clientelei țărănești în condițiunile cele mai ușoare.

II. Escontează cambii comerciale în condițiuni favorabile cu 7—7¹/₂%. La cambiile băncilor și firmelor acoardă favoruri deosebite.

III. Acoardă împrumuturi pe efecte publice de stat și private, deasemenea în condițiuni favorabile cu 6—7%.

IV. Deschide Credite de Co. Corent pe lângă acoperire corespunzătoare firmelor și clienților ale căror afaceri reclamă dese plătiri și incassări.

V. Execută tot felul de afaceri de bancă ca: incassări de bancă, cumpărări și vînzări de efecte, schimbări de monede, etc. etc.

VI. Acoardă împrumuturi hipotecare simple și cu anuități în condițiunile cele mai ușoare. Dobînda acestor împrumuturi variază după calitatea hipotecii dela 6—7%. Cu cît hipoteca e mai bună, cu atît dobînda e mai mică. Cererile pentru împrumuturile hipotecare au să fie înzestrate cu 1) extras de cărțile funduare; 2) foile de catastru; 3) libel ori atestat de dare; 4) atestat de prețuire și 5) ori-ce alte documente cu cari s'ar putea dovedi valoarea realităților de hipotecat, cum sunt de pildă: contracte de cumpărare, chirii, arinzi, etc., — și au să se trimită direcțiunii institutului.

VII. Institutul să ocupă și cu cumpărarea, parcelarea și vînzarea de realități (moșii, pămînturi). Cererile pentru astfel de afaceri deasemenea au să se adreseze direcțiunii institutului.

VIII. Primește depuneri spre fructificare, după care plătește 4¹/₂—5% dobîndă curată. Pentru sume cari stau mai mult la institut plătește 5%. Darea de interese o plătește institutul. Depunerile făcute la institut, — chiar și sume mai mari, să pot ridica ori-și-cînd.

— Depuneri mari cari să lasă la institut timp îndelungat, să primesc și dela corporațiuni morale și dela privași, pe lângă condiții deosebite, excepționale, mai bune!

Depunerile făcute la filiala institutului în Vinț, în sume de peste 2000 de cor., să onorează cu 5¹/₂%

Sedinte pentru acordarea de împrumuturi să țin la centrală în Orăștie Martia și Vinerea, în fiecare săptămîină. — La filială Joia în fiecare săptămîină!

Ori-ce informațiune ce să cere, să dă îndată și anume gratuit, atît la centrală, cît și la filială.

(415) 3-12

Direcțiunea.

„AGRICOLA”

bancă populară, societ. pe acții în Szászsebes.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului »AGRICOLA«, bancă populară, societ. pe acții în Szászsebes, să invite prin aceasta la

I-a adunare generală extraordinară,

care să va ținea **Joi, în 6/19 August 1909, la 3 ore d. a.,** în sala cea mică dela hotel »La leul de aur« din Szászsebes.

Obiectele:

1. Decidere asupra fuziunii institutului cu »Tovărășia Agricolă«, pentru agricultură, magazin și anticipațiuni din Szászsebes;

2. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere pe anul 1909.

3. Modificarea §-lui 91 din statute.

Szászsebes, 2/15 Iulie 1909.

Directiunea.

(421) 1-1

„Tovărășia Agricolă”

pentru agricultură, magazin și anticipațiuni în Szászsebes.

CONVOCARE.

Domnii membri ai »Tovărășiei Agricole« pentru agricultură, magazin și anticipațiuni în Szászsebes, să invite prin aceasta la

a IV-a adunare generală ordinară,

care să va ținea **Joi, în 6/19 August a. c., la 2 ore d. a.,** în sala cea mică dela hotel »La leul de aur« din Szászsebes.

Obiectele:

1. Deschiderea și constituirea adunării.

2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.

3. Stabilirea bilanțului pe anul 1908/9 și decedere asupra distribuirii profitului curat.

4. Decidere asupra fuziunii însoțirii, cu »Agricola«, bancă populară, societate pe acții în Szászsebes.

Szászsebes, 15 Iulie 1909.

Directiunea.

Bilanț pe anul al IV-lea de gestiune
dela 1 Iulie 1908, până la 30 Iunie 1909.

ACTIVE — VAGYON	K	ml.
Cassa în număr — Készpénz	4.547	20
Cambii escontate — Váltótárca	600.442	—
Împrumuturi hipotecare — Jelzálogkölcson	67.310	—
Obligațiuni cu cavenți — Személyes hitelek	37.073	—
Credite de cont-curent — Folyó-számla	42.474	76
Efecte — Értékpapírok	200	—
Producte — Termények	29.299	65
Unelte și mașini economice, după amortizare } Mezőgazdasági gépek, leírás után	2.754	—
Mobilier, după amortizare — Butorok, leírás után	1.312	—
Debitori — Adósok	1.796	—
Inter. tranzitorii restante — Hátralékos átmeneti kamat.	2.260	—
	789.468	61

Mérlegszámla a IV-ik üzleti évről
1908. július hó 1-étől, — 1909. június hó 30-ig.

PASIVE — TEHER	K	ml.
Capital de cuote; 1626 cuote á K 50— } Üzletrészek; 1626 drb á K 50— }	81.300	—
Fond de rezervă — Tartalékalap	9.090	—
Depuneri spre fructificare — Betétek	466.737	89
Reescont — Visszámla	213.257	—
Creditori — Hitelezők	263	15
Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	186	68
Interese tranzitorii anticipate — Előre bevett kamatok	10.304	—
Profit curat — Tiszta nyereség	8.329	89
	789.468	61

Contul Profit și Perderi
dela 1 Iulie 1908 până la 30 Iunie 1909.

SPESE — KIADÁSOK	K	ml.
Interese: — Kamatok: pentru depun. spre fructif. — betétek után K 22.132·01 pentru reescont — visszámla után . . . K 12.210·78	34.342	79
Salarii — Fizetések	5.240	—
Chirie — Házber	527	14
Spese de birou — Íródei költségek	1.487	15
Porto poștal — Posta dij	221	90
Mărți de prezență — Jelenléti jegyek	180	—
Dare — Adó . . . . . K 847·70		
10% după inter. de dep. — Betéti kam. után K 2.213·20		
Comp. de timbru după cuote — Bélyegilleték K 496·80	3.557	70
Amortizări dela mobilier și unelte agricole } Leírások butorzat és gazdaságigépeknél }	1.983	64
Profit curat — Tiszta nyereség	8.329	89
	55.870	21

Nyereség- és Veszteség-számla
1908. július hó 1-étől, — 1909. június hó 30-ig.

VENITE — BEVÉTELEK	K	ml.
Interese: — Kamatok: dela escont — Váltóleszámitolás után . . K 45.235·40 dela împrum. hipot. — Jelzálogkölcson után K 3.650·71 dela oblig. cu cav. — Személyeshitelek után K 2.241·71 dela cred. de Ct-curent — Folyó-számla után K 3.849·49	54.977	31
Venite dela producte — Termények után	892	90
	55.870	21

S. Medean m. p.,
director executiv.

SZÁSZSEBES, la 30 Iunie 1909.

George Țătar m. p.,
contabil.

DIRECȚIUNEA: — IGAZGATÓSAG:

N. Cărpinișan m. p. S. Roșu m. p. Petru Opincariu m. p. George Fărcașiu m. p. I. Bena m. p. Petru Androne m. p.

Revăzut și aflat în regulă și în conzonanță cu registrele institutului: — Felülvizsgálva, helyesnek és az intézet könyveivel öszhangzónak találtatott:

SZÁSZSEBES, 18 Iulie 1909.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE: — A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Ioan Vătășan m. p.

Ioan Henegar m. p.

Ioan N. Androne m. p.

Ioan Florian m. p.

(422) 1-1

XX

La apotecarul CORNEL DEMETER
 în Orăștie—Szászváros (lingă bisericile evang. reform.)
 să capătă următoarele preparate de mare folos:

PERONOSPIN! Mijloc aplicat cu cel mai mare folos la stropirea viilor, în contra peronosporiei (a „manei“ care uscă viia). — E neasămănat mai bun și mai ieftin în folosință decât piatra vinătă! Cu „Peronospin“ stropind viia, pui la 1 hectolitr de apă praful de 50 fil., pe când piatra vinătă trebuie să pui de 1 cor. 60 fil., fiind piatra vinătă foarte scumpă. Prețul unui pachet este 50 fil. „Peronospinul“ este deja de 8 ani în întrebuințare cu cea mai frumoasă izbândă!

Ca fiște-care proprietar de viie să poată capătă numai adevăratul „Peronospin“, fac și ușurarea aceea, că deja la comanda de 10 pachete, îl trimite *francat*.

— Tot aci găsiți felurite extracte (esențe):
 pentru a vă face singuri tot felul de beuturi răcoritoare și întăritoare, cum și rum și licuer!

Cine voește a-și pregăti singur *beuturi bune și ieftine*, ba și rum și licuere foarte fine: întrebuințează aceste extracte!

Iti poți face: Răchiu de drojdie. Beutură dulce de vișine. Răchiu de bucate. Borovicica: Răchiu de prune. Șlivoviță. Rum fin pentru thee.

Apoi *licuere*: Allasch. De pere. De cireșe. Marascuino. De vanilie!

Prețul pentru a prepara 1 litră, costă 40 fil., din ori-care extracte!

— La același apotecar să afli renumitele:

Preparate medicale, folosite de cei mai vestiți profesori și medici și renumite de cele mai bune!

„Dolicin“ Mulți bărbați, femei și copii — cari deja să simțeau în gura morții și folosind tot felul de leacuri, nu să puteau scăpa de cumplita tusa, nădușală (asthma) și tusa sacă, cetiră în fine despre admirabilul „Dolicin“ care are efect de minune contra tusei, răgușelei, durerii de pept, ofitei, tusei măgărești, catharului, astmei, greutateii de respirat, lungoarei și tusei seci și folosindu-l, să vindecare! La copii și la copile contra tusei măgărești are efect admirabil! Efect asupra apetitului! Intărește corpul! Flegma o topește încit mai ușor să rupe! Ferbințelile și asudatul de noapte le încetă; — mărește greutatea corpului, deci contribuie mult la însănătoșare. *Prețul este 1 coroană 20 fileri și 2 coroane.*

Prav contra durerii de cap. Bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

Capsic. Reuma, ischiaș, dureri de oase, — podagra! Știut este că morburile aceste ce dureri teribile cauzează, încit pe lingă întrebuințarea diferitelor medicamente, partea cea mai mare a morboșilor cercetează și diferite băi, — și în multe cazuri și acelea s'au sau fără folos sau cu puțin. Chiar niște bolnavi cari suferiau de dureri de oase, podagră, reumatism, răceli de cap, dinți și nervi, — precum și scrîntituri, ba chiar și de aceia cari suferiau în morburi de acestea ca: reumă învechită, a cărei durere tot să mută cînd în mâni, cînd în picioare, cînd apoi în spate — și folosind diferite băi fără de nici un rezultat — ca probă au întrebuințat și „Caspicul“, carele aplicîndu-l au aflat de efect admirabil, — scăpîndu-să de groaznicile acelea de dureri! *Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 coroane.*

Kaljodsarsaparil. Puțini oameni sunt cari în tinerețele lor să nu fi avut așa numitul „morbul tinerețelor“ care neglijîndu-să, mai tirziu să ivesc rezultate neplăcute și periculoase, precum răgușala sifilitică, durere de oase, excese și zgrăbunțe pe față și pe corp, precum și rane sifilitice.

Foarte mulți cari suferiau în boalele acestea, întrebuințînd „Kaljodsarsaparilul“ l-au aflat de efect admirabil, — scăpîndu-să și tămăduindu-să de aceste morburi grele! *Prețul sticlei este 2 coroane.*

Centaurin. E de minune cîți oameni sufăr de durere de stomach, zgirciuri, greață, puțină sau chiar nici o poftă de mîncare, mistuire rea, catarul și aprinderea de stomach, greață și vomare. Știut este cumcă stomacul are cea mai mare funcțiune la susținerea sănătății și vieții — căci dacă acesta nu e în stare să nutrească pe deplin corpul — atunci perzînd din puteri, — să nimicește corpul.

Este dovedit că la astfel de boale „Centaurinul“ este de mare efect. „Centaurinul“ e introdus în fieștare familie ca leac de casă, încit la ori-ce boală sau dureri și zgirciuri de stomach, numai decit să întrebuințezi! *Prețul este 1 coroană 20 fileri și 2 coroane.*

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de inchiderea scaunului, numai decit comanda „Laxbonbons“ — ul avînd efect admirabil. E foarte plăcut de luat, fiind zacharicale dulci, pe care și copiii le iau bucurosi. *Prețul 80 fileri.*

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahăr rafinat, 1 pachet postal de 5 kilo: 6 cor. 50 fil.

Esență contra bătăturilor (ochi de găină). Prețul 80 fileri.

Prav contra opăritului la copii. Prețul 60 fil.

Prav contra asudatului la mâni și picioare, 60 fileri.

Unsoare contra rîielor. Cu efect sigur și rapid, 1 cor. 20 fil.

Picuri pentru sculament (Tripper-kankó), 1 coroană 20 fileri.

Pentru toate, scrieți, trimițînd banii naainte, ori cerînd să vă vie cu ramburs (plata la scoaterea dela postă), dela

Apotecarul **CORNEL DEMETER**,
 Orăștie—Szászváros.

(392) 6—10

XX

Editor și redactor responsabil: Alexandru Iozon.

CINE VOESTE A ZIDI

case nouă, și dorește a avea *lucru bun de mäsar*, (timplar) ca: Uși, ferești, padimente, aranjamente în școale și biserici, și altele, — să nu întirzie a cerceta atelierul subscrisului — unde s'au gătit cele mai multe lucrări atit la case particulare, cît și pentru școli și biserici!

Rog onor. public român, și onoratele comitete parohiale, a să adresa cu toată încrederea la mine, asigurîndu-mi că pe lingă *prețuri moderate*, le dau *lucru bun și solid*, — punînd mare grije și pentru transportul lucrului pe unde ar fi de transportat.

12—24 **Dumitru Martin**, măestru timplar (mäsar) în **Orăștie**, (268) **(Szászváros).**

Atențiune! — **Lucru bun de mäsariu!**

Cine voește a căpăta lucru bun de mäsar, precum sunt: uși, ferestri, padimente și tot felul de aranjamente de biserici, școli, case private și crîjme, să cerceteze cu încredere atelierul lui Alexandru C. Josan, din Hărău, unde va căpăta lucrurile cele mai moderne, durabile (trainice) și cu prețurile cele mai moderate, așa cum nici care alt măestru dela oraș nu e în stare a le servi, pentru-că subscrisul e scutit de multele spese ce să cer la un măestru dela oraș, și cu atit servește on. public cu mult mai ieftin. Face toate lucrurile după chipul cel mai nou!

Alexandru C. Josan
 m. mäsar în Hărău.
 (Harró u. p. M.-Solymos)

(408) 3—8

— Tot aci să primește și un învățăcel!

„SEBEȘANA“

institut de credit și de economii, societate pe acții în Sas-Sebeș

Capital societar: K 100.000.

Fonduri de rezervă: 115.977.

Depuneri spre fructificare: 1,101.827.

- a. Primește depuneri dela privați cu 5%, dela corporațiuni morale, biserici și școale cu 5½%.
- Darea după depuneri o plătește institutul separat.
- b. Acoardă împrumuturi hipotecare cu 7—8%.
- c. Acoardă împrumuturi cambiale cu cel puțin două subscrieri cu 7—8%, fără ori-ce alte spese.
- d. Acoardă credite de conto-curent, pe lingă cuvenita garanție.
- e. Îndeplinește afaceri de incasso, sau ori-ce alte afaceri de bancă.

Rugăm on. public, ca să ne onoreze și în viitor cu aceeași încredere cu care ne-a onorat și până acum timp de 22 ani.

(412) 3—3

Directiunea.

Dureri reumatice și nervositate.

pot fi înrurite foarte priincios prin aplicarea electricității. Mulți bolnavi își mulțumesc însănătoșirea, acestui fel de vindecare! Electricitatea să folosește cu cel mai bun rezultat la suferințe de nervi, la dureri reumatice, la slăbie generală sau sexuală, la funcționarea slabă a organelor stomacului, ficatului și răunchilor. Îi folosesc cei mai mari învățați ai vremilor celor mai noue. — Cetește cartea scrisă spre acest scop, pe care o trimite ori-cui care o cere, cu pomenirea foi noastre în care a cetit despre ea, — o trimite gratis și franco, în cuvertă închisă, și anume deosebit carte pentru bărbați și deosebit pentru femei:

Institutul de ord. medicală
ELECTRO-VITALIZER

BUDAPESTA. Károly körut
 2., tele. 51.

Cupon pentru carte gratis! Tao-l și trimite!

Inst. medical „Electro-Vitalizer“
 Budapest IV. Károly k. 2. tele. 51.

Rog a-mi trimite, franco, Inchis, cartea despre „Cura modernă electrică“, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele .....

Comuna și posta .....

Serisoare de recunoștință.

Emeric Bognar, mașinist, Murdșutoara, scrie: Dle doctor! Iti trimite cu bucurie scrisoarea asta, că har Dlui și-o scriu în deplină sănătate, nu așa ca altădată. Din toate boalele m'am vindecat, încit nu pot din destul mulțumi la iscodorul „Electro-Vitalizer“-ului.

Azi sunt de 43 ani, și 12 ani fusesem bolnav pe marginea gropii. (411) 3—3

„Tipografia Nouă“ în Orăștie.